

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดปัตตานี ครอบคลุมสาระสำคัญได้แก่ สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ทั้ง 6 ด้านคือ

- 1.1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.1.2 ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร
- 1.1.3 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน
- 1.1.4 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ
- 1.1.5 ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
- 1.1.6 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท

1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ได้แก่ อายุ รายได้ ประสบการณ์การทำงาน การเข้ารับการฝึกอบรม เจตคติ ที่มีต่อโครงการ ความรู้ในโครงการ และปัจจัยเสริม ได้แก่ จำนวนครูใน โรงเรียนและงบประมาณสนับสนุนกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

1.3 เพื่อหาตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2. สมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานทางการวิจัยดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารแต่ละตัวต่อไปนี้มีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท คือ

2.1.1 อายุ

2.1.2 รายได้

2.1.3 ประสบการณ์การทำงานในโครงการ

2.1.4 การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการ

2.1.5 เจตคติที่มีต่อโครงการ

2.1.6 ความรู้ในโครงการ

2.2 ปัจจัยเสริมต่อไปนี้มีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต ชนบท คือ

2.2.1 จำนวนครูในโรงเรียน

2.2.2 งบประมาณสนับสนุน

2.3 ทั้งปัจจัยด้านคุณลักษณะและปัจจัยเสริมสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ในปีงบประมาณ 2526 - 2536 จำนวน 168 คน โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด 219 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบทดสอบความรู้ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ชุดที่ 2 แบบสอบถามประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

ชุดที่ 3 แบบวัดเจตคติที่มีต่อโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือการจัดเก็บ

ข้อมูลในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบและแบบสอบถามไปติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเอง แล้วกำหนดวันมารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 168 ชุด ได้รับกลับคือมา 168 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ เพื่อหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

6.1 หากความถี่ ค่าร้อยละ ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ได้แก่ อายุ รายได้ ประสบการณ์การทำงาน การเข้ารับการฝึกอบรม เจตคติที่มีต่อโครงการ ความรู้ในโครงการ จำนวนครูในโรงเรียน และงบประมาณสนับสนุน

6.2 กำหนดค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทรายข้อและรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดโรงเรียนเป็นแหล่งข่าวสารของชุมชน ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการและอาชีพ ด้านการจัดโรงเรียนเป็นศูนย์ส่งเสริมกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทและภาพรวม เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1

6.3 หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2

6.4 หาตัวพยากรณ์ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เพื่อพิจารณาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 3

7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

7.1 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนประศึกษามีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละด้านแล้ว ปรากฏว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เว้นแต่ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าอยู่ในระดับสูง

7.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานได้แก่ อายุ รายได้ ประสบการณ์การทำงาน การเข้ารับการฝึกอบรม เจตคติที่มีต่อโครงการ ความรู้ในโครงการ จำนวนครูในโรงเรียน และงบประมาณสนับสนุน กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่า ประสบการณ์ทำงานในโครงการ และจำนวนครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .2072$ และ $r = .2359$) ส่วน อายุ รายได้ การเข้ารับการฝึกอบรม เจตคติที่มีต่อโครงการความรู้ในโครงการ และงบประมาณสนับสนุน ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

7.3 ตัวพยากรณ์ที่ดีและสมการในการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน

เขตชนบท ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน (X_3) และจำนวนครูในโรงเรียน (X_7) ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{y} = 3.654138 + .020843(X_3) + .020138(X_7)$$

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมายที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบ ดังนั้นย่อมเป็นการยากลำบากที่จะให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ได้ดีเยี่ยมในทุก ๆ เรื่อง ประกอบกับโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทส่วนใหญ่มีอัตราค่าจ้างครูยังไม่ครบเกณฑ์ตามกำหนดของสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนอีกบางส่วนที่ยังเข้าใจผิดคิดว่าการจัดกิจกรรมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท เป็นงานนอกเหนือจากหลักสูตรการเรียนการสอน ดังนั้นผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรินทร์ แก้ววิจิตร (2537 : 117) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูตามโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการจัดการเรียนการสอน ที่อยู่ในระดับสูงนั้น ทั้งนี้เพราะว่า งานด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นงานหลักของโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้นกิจกรรมหรืองานใด ๆ ก็ตามหากมีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำแล้วผู้ปฏิบัติย่อมเกิดทักษะและความชำนาญ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงตามมา ประกอบกับงานด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องเร่งรัดและครุทุกคนก็เข้มงวดในงานด้านนี้ จึงส่งผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทปรากฏว่า

2.1.1 อายุไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีงานหลักที่จะต้องรับผิดชอบมาก ทั้งงานปฏิบัติการสอน งานส่งเสริมการสอน และสนับสนุนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานหลักและถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนคือ งานการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงไม่ได้ให้ความสนใจงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเท่าที่ควร ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุสูงกว่า 50 ปี (ร้อยละ 42.3) รองลงมาได้แก่ อายุ 46-50 ปี (ร้อยละ 29.2) ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่ใกล้เคียงกัน ส่วนกลุ่มอายุอื่น ๆ มีเป็นส่วนน้อยดังนั้นจึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ กุลธีรธรรม (2535 : 122) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานพัฒนาชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล

ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส พบว่าอายุของคณะกรรมการสภาตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ชูติมา ทิพย์โอสถ (2536 : 124) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.2 รายได้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้รับ ผลการวิเคราะห์ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง และถือว่าการพัฒนาชุมชนเป็นงานที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพราะหากชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังทั้งด้านวัตถุและจิตใจที่ถูกต้องแล้ว ผลดังกล่าวก็จะส่งผลต่อโรงเรียนในที่สุด ประกอบกับสามัญลักษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นคนมักน้อยและรู้จักการวางแผนในการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กเรียนและชุมชน ดังนั้นรายได้จึงไม่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 72) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่า รายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน และสมบูรณ์ บุญฤทธิ์ (2532 : 103) ศึกษาบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อหมู่บ้านในเขตชนบทภาคงานในจังหวัดสงขลา พบว่า ครูที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย และครูที่มีรายได้ต่อเดือนมาก มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิศา หลีเจริญ (2536 : 95) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงาน

2.1.3 ประสพการณ์การทำงานในโครงการของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมนศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทพบว่า ประสพการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ทำงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นเวลานานย่อมจะปฏิบัติงานได้ผลสูงขึ้นด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยหลักการทั่ว ๆ ไปแล้วไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติก็ตาม คนที่มีประสพการณ์สูงหรือประสพการณ์มากย่อมจะปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่มีประสพการณ์น้อย ข้อเสนอแนะในเรื่องนี้จะเห็นได้จากการประกาศรับสมัครงานต่าง ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะกำหนดหรือระบุประสพการณ์การทำงานไว้ด้วย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพรวัลย์ พิทักษ์สาลี (2522 : 64) พบว่า อายุ ประสพการณ์การสอน ความรักในอาชีพครู มีความสัมพันธ์กับผลประเมินประสิทธิภาพการสอนโดยครูประเมินเอง และ วัฒนา สุวรรณไตรย์ (2525 : 233) ก็พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการต่างกัน เช่นเดียวกับ ชานนท์ พงษ์อุดม (2525 : 122) พบว่า จำนวนปีของประสพการณ์จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ กรรณิกา หลีเจริญ (2536 : 96) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่า ประสพการณ์การทำงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2.1.4 การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการ ของผู้บริหาร

โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่าการเข้ารับการฝึกอบรม ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่เกี่ยวข้อง

กับการเข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนนอกจากจะต้องรับผิดชอบงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทแล้วยังมีงานประจำอื่น ๆ อีกมาก ทั้งงานปฏิบัติการสอน งานส่งเสริมการสอน งานสนับสนุนการสอน งานบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และงานบริการทั่วไป เนื่องจากจะต้องรับผิดชอบงานมากมายดังกล่าว จึงทำให้การนำสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาปฏิบัติจริงได้น้อย ดังนั้นการเข้ารับการฝึกอบรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จึงไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับของ ชูติมาทิพย์โอสถ (2536 : 127) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน พบว่าจำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของกรมอนามัยกองอนามัยโรงเรียน (2520 : 47 - 48) ในการประเมินผลโครงการอบรมงานสุขภาพอนามัยให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครู ในปี พ.ศ. 2519 พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครูที่ได้รับการอบรมในโครงการดังกล่าว จะมีความรู้ความเข้าใจในงานสุขภาพอนามัยดีกว่ามีเจตคติที่ดีและปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม และกฤษกร ก้องสมุทร (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาการรับรู้บทบาทและการปฏิบัติงานอนามัยแม่และเด็กของหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมสุขภาพโรงพยาบาลชุมชนภาคกลาง พบว่า หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการฝึกอบรมมีการรับรู้บทบาทและปฏิบัติงานอนามัยแม่และเด็กดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม เช่นเดียวกับ อรุณ ศิริพันธ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทอิหม่ามในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะจังหวัดสงขลา พบว่า อิหม่ามในจังหวัดสงขลาที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าอิหม่ามที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

2.1.5 เจตคติที่มีต่อโครงการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่า เจตคติที่มีต่อโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคือประสิทธิภาพการปฏิบัติ

งานไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตคติที่มีต่อโครงการผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่สนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 89.3 มีเจตคติที่ดีต่อโครงการจึงไม่พบความสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิกา หลีเจริญ (2536 : 99) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่าเจตคติที่มีต่อโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และ ชุติมา พิพย์โอสถ (2537 : 127) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน พบว่า เจตคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครูต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน

2.1.6 ความรู้ในโครงการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ความรู้ในโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท กล่าวคืออาจเป็นผลมาจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ และด้วยเหตุนี้อาจเป็นไปได้ว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารไม่ต้องใช้ความรู้เฉพาะในการปฏิบัติงานในโครงการดังกล่าว ประกอบกับครูในโรงเรียนก็มีส่วนช่วยเหลือในการดำเนินงานในโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์อีกด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 73) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่าความรู้เกี่ยวกับงานไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน และ จำเป็น ชาณชัย (2535 : 92) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการจัดตั้งกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านของประชาชน ในจังหวัดตรัง พบว่าปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเรื่องกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการจัดตั้งกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน เช่นเดียวกับ ชุติมา พิพย์โอสถ (2537 : 125) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน

พบว่า ความรู้ในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ สกนธ์ จันทรักษ์ (2528 : 68) พบว่า สมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ และวิธีการเกษตรจะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนมากกว่าสมาชิกที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์การเกษตร และ รุจิรัตน์ กุสกูล (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน เช่นเดียวกับ ไชย พรหมศรี (2533 : 75) ก็พบว่า ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ ศูนย์เยาวชนตำบล เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่อง ของสมาชิกศูนย์เยาวชนตำบล นอกจากนี้ กรรณิกา หลีเจริญ (2536 : 100) พบว่าความรู้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2.1.7 จำนวนครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต ชนบท กล่าวคือโรงเรียนที่มีจำนวนครูมากทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนสูงขึ้นด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานในกิจกรรมใด ๆ ก็ตามจะให้ประสบผลสำเร็จ หรือจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ หน่วยงานนั้น ๆ จะต้องมีจำนวนบุคลากรหรืออัตรา กำลังที่เพียงพอ และในการปฏิบัติงานของโรงเรียนนั้นจะเห็นได้ว่า จำนวนครูมี อิทธิพลต่อการบรรลุเป้าประสงค์ หรือผลสำเร็จตามโครงการ มีการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่องและสามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้ และเป็นสิ่งที่สังเกต ได้ว่าโรงเรียนนั้น ๆ มีจำนวนครูไม่น้อยกว่า 7 คน ทั้งนี้เพราะว่าปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายการศึกษาภาคบังคับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นครู ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้นและครูผู้สอนจึงควรมีอย่างน้อย 6 คน รวมทั้งผู้บริหาร อีก 1 คน รวมเป็น 7 คน โดยผู้บริหารจะได้มีเวลาในการบริหารงานและ ดำเนินงาน ตลอดจนการประสานงานเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

และครูผู้สอนก็สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการประสานงานและการจัดกิจกรรมของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ได้เต็มที่เช่นกัน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กระจ่าง คงสง (2529 : 104) พบว่า จำนวนครูเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติการสอนของครูได้ และรายงานผลการประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน (2526-2527) พบว่า ศูนย์ที่ 8 ด้านสภาพแวดล้อมและด้านผลผลิตดีกว่าศูนย์อื่น ๆ ทั้งนี้เพราะมีจำนวนบุคลากร ประชาชนและผู้สนับสนุนมีพร้อมกว่าศูนย์อื่น ๆ

2.1.8 งบประมาณสนับสนุน ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท อาจเป็นเพราะว่าในระยะหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 โรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบททุกโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณในจำนวนที่เท่า ๆ กัน แต่เป็นงบประมาณที่น้อย และประการสำคัญคือโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการดังกล่าวส่วนใหญ่มักจะมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงพอที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมในโครงการได้อย่างไม่ติดขัด โดยวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ก็ได้มาจากงบประมาณต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว ดังนั้นงบประมาณจากโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทจึงไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานในโครงการดังกล่าว ตลอดจนอื่น ๆ มากนัก แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ก็ขัดแย้งกับการวิจัยของ สะอาด พองอินทร์ (2527 : 169) สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ (2532 : 111) และ เสรี สุวรรณประเสริฐ (2533: 127) ซึ่งพบว่าปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2.2 ตัวพยากรณ์ที่ดีและสมการในการพยากรณ์ในการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

จากการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการทำงาน (X_3) และจำนวนครูในโรงเรียน (X_7) เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และสามารถเขียนสมการในการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$y' = 3.654138 + .020843 (\text{ประสิทธิภาพการทำงาน } x_3) + .020138 (\text{จำนวนครูในโรงเรียน } x_7)$$

จากสมการพยากรณ์ สามารถนำพยากรณ์ได้ว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านคุณลักษณะคือ ประสิทธิภาพการทำงาน เพราะคนที่มีประสิทธิภาพมากหรือทำงานมานานย่อมมีความชำนาญในการปฏิบัติงานตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี และปัจจัยเสริมคือ จำนวนครูในโรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนหรือหน่วยงานใดก็ตามหากมีอัตรากำลังหรือจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ การที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน ๆ ให้สำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ย่อมเป็นการยาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานการศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยเฉพาะโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในโครงการนี้โดยตรง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะใน 2 ลักษณะคือ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้และ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เว้นในด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งพบว่าอยู่ในระดับสูง ฉะนั้นควรรักษาระดับสูงนี้เอาไว้ โดยการพิจารณาความดีความชอบหรือให้ทุนไปศึกษาดูงาน ตลอดจนมอบเกียรติบัตร แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนในด้านที่อยู่ในระดับปานกลางก็ควรที่จะได้ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย โดยการจัดการฝึกอบรมและสัมมนาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้านให้สูงขึ้น หรือนำผู้ปฏิบัติงานไปศึกษาดูงานยังโรงเรียนในจังหวัดอื่น ๆ ที่สามารถจัดกิจกรรมด้านดังกล่าวได้ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไปและผู้บริหารโครงการในระดับสูงควรให้ความสนใจในการปฏิบัติงาน มีการติดตามและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งในเรื่องนี้ เฮอร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg, อ้างใน อุทัย หิรัญโต, 2525 : 225 - 229) พบว่าปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดขวัญหรือแรงจูงใจ ให้คนสามารถทำงานจนสุดความสามารถได้แก่ การยกย่องนับถือ ความก้าวหน้า ความมั่นคงปลอดภัย ค่าจ้างค่าตอบแทน และรางวัล

ดังนั้นการที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนจะสามารถปฏิบัติงานเพื่อสนองเจตนารมณ์ของโครงการและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวข้างต้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบเพราะ เป็นที่ยอมรับกันว่าพลังความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ได้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เฉพาะบางส่วนเท่านั้น ทั้งนี้เพราะขวัญมีความเกี่ยวพันต่อผลการปฏิบัติงาน การบำรุงขวัญที่ดี จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้บริหารรู้จักและเข้าใจในการบำรุงขวัญ

โดยการนำวิธีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมาใช้กันอย่างเหมาะสม บุคคลในหน่วยงานก็จะทำงานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้งานทุกอย่างประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย (ชลิตา ศรมณี และพนศรี เพียรคนอง, 2521:95)

1.2 จากการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการทำงานในโครงการ และจำนวนครูในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และยังเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทด้วย

ดังนั้น ในการคัดเลือกหรือพิจารณาโรงเรียน เข้าในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และในการจัดการฝึกอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ทางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจะได้พิจารณาในเรื่องดังกล่าว และควรจัดให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพการทำงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท 3-5 ปี และมีผลงานเป็นที่ปรากฏสามารถเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้ มาเป็นวิทยากรในการให้ความรู้ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเหล่านี้มีประสิทธิภาพตรงสามารถชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการได้เป็นอย่างดี ส่วนจำนวนครูในโรงเรียนควรจะได้คัดเลือกหรือพิจารณาโรงเรียนที่มีจำนวนครูไม่น้อยกว่า 7 คน เข้าโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทเพราะโรงเรียนที่มีจำนวนครูขนาดนี้พบว่าสามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ดีพอสมควร โดยเฉพาะถ้ามีครูเกินชั้นเรียนก็สามารถทำหน้าที่พิเศษและดูแลกิจกรรมอื่น ๆ ได้อีกด้วย เช่น ครูสอนเกษตร ครูสอนพลศึกษา ครูสอนดนตรี-นาฏศิลป์ ครูเหล่านี้ก็จะแบ่งภาระการทำงานของครูประจำชั้นได้มาก และครูประจำชั้นก็จะได้ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการดูแลเอาใจใส่กับกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมประกอบตามวัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดสรรอัตรากำลัง ก็ควรจะได้จัดอัตรากำลังครูให้แก่

โรงเรียนที่บังคับขาดแคลนอัตรากำลังครูอยู่ให้เพียงพอ เพื่อครูจะได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ขวัญกำลังใจของผู้บริหาร ภูมิสำเนา ขนาดของโรงเรียน ว่ามีตัวแปรใดบ้างที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท

2.2 ควรขยายพื้นที่ที่ศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น เช่น ระดับเขตการศึกษา ระดับภาค เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาปรับปรุงงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักเรียน ประชาชน หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนขึ้น